

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת זבחים

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל : 571-2016 (02)

מסכת זבחים

פ"א כל הזבחים

גמ' ב. - ז.

ד' עבודות לשם זבח אחר - אסור [רש"י ב: - לא יחשב, רש"י מנחות ב: - זבח שלמים] וכשר ולא עלו לבעלים, חוץ מאלו דפסולין לגמרי: (1) מפסח בזמנו, (2) חטאת, (3) לר"א אשם [י. - כחטאת - בא על חטא (אינו לאחר מיתה), הוא, כחטאת כאשם], (4) ליוסי בן חוני - הנשחט לשם פסח (רש"י - ב"ד ניסן) או לשם חטאת, (5) שמעון אחי עזריה - הנשחט לשם קדושה הנמוכה מהן [יא: - ולא יחללו וכו' אשר ירימו - אבל בנמוך מתחללין], (6) בן עזאי יא: - עולה [הו"א עולה הוא, ק"ו מחטאת ומפסח, גמירי מע"ב זקנים]

אע"פ ששחט שלא לשמה יזרוק לשמה [סברא - לא יותר; כאשר נדרת נדבה - אם לא כמו שנדרתה, ונדבה אסור לשנות]

סתם זבחים לשמן עומדין אבל לא גירושין

רב - חטאת לשם חולין כשרה [דלא מינה לא מחריב (רש"י - לא חל) והו"ל סתם, ולא יחלל את קדשי בני"י - רק קדשים מחולל]

שרץ וכלי (ופיו למעלה) בתנור - אוכל שבכלי טהור [אם גם הפנימי חרס - דמינה מחריב וחוצץ ואינו "תוך", אם הפנימי כלי שטף - גזה"כ תוכו ולא תוך תוכו] שרץ בתנור - מחיצה או כוורת פקוקה בקש לא חוצצין, ור"א מטהר (לרש"י בשניהם) [ק"ו ממת]

לשמה לכתחלה בזביחה [זבחי שלמים], בקבלה [המקריב את דם השלמים], בהולכה [ושחט והקריבו = קבלה בלשון הולכה], בזריקה [הזורק את דם שלמים, ר"ל י. - משחיטה וקבלה], והוקשו כל הקרבנות [זאת התורה וכו']

בדיעבד כשרה [מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת - ואם לא - נדבה; ושחט אותה לחטאת; רב שישא בד"ר אידי - מכח לשמו (כשהוקדש) קאתי] ומ"מ לא עלו לשם בעלים [מידי דהוה אקרובן לאחר מיתה; אם לא כאשר נדרת - נדבה (ואשם הוקש לשלמים [זאת התורה])]

לכתחלה לשם בעלים - זביחה [זבח תודת שלמיו - זבח לשם תודה - אם אינו ענין] זריקה [ונרצה לו ולא על חבירו, כלל פרט וכלל (כמו קבלה)] קבלה והולכה [יעשה, זבח שלמים, לה' - כפ"כ - אם אינו ענין לשינוי קודש, והוקשו כל הקרבנות [זאת התורה וכו']]

שחט תודה לשם שלמים עלו לבעלים [תודת שלמיו] ולא להיפך [אין שלמים קרויה תודה] אשם שמתו או נתכפרו בעליה ועדיין לא ניתק (נמסר) לרועה פסול לעולה [אשם הוא בהוייתו] ב' יורשין קרבן מנחת אביהן - קריבה [אין חסרון שותפות במנחה [נפש, קרבנו] דאינן בעלים לכפרה קבועה], ואין ממירין [מ"מ מתכפרים מקופיא (צפה) והוי שותפין]

ספק אם עולה מכפרת על עשה שלאחר הפרשה [לא כחטאת - דמכפרת על כמה עשה] ואולי ב' שעירי עצרת (על עשה דטומאת מקדש) בהפרשו זאח"ז לב ב"ד מתנה דסכין מושכתן ומכפר על טומאה שאירע בינתיים

תמידין שלא הוצרכו - לחכמים נפדין תמימים, ור"ש חולק [מח' אי לב ב"ד מתנה (רש"י - 1) תמיד דאשתקד לקץ המזבח, 2) יפדה תמימים ושוב יקחו לתמיד]

רש"י ב: - ו:

מחשבה פוסלת דוקא בדיבור

ר' יוסי - תנאי ב"ד דלא לימא לשמו - לרש"י - אלא סתם

אם לא נתן מותר השמן על ראש המצורע לר"ע פסול - וצריך להתחיל בבהונות

ר' יוחנן ב"נ - לרש"י - לוג אחר למתנות הראש

גמ' ז. - ט:

תורה (לרש"י - כל הזבחים) לשם תודת חבירו (שינוי קודש) - לרבה כשרה,
לרב חסדא לא עלו [זבח תודות שלמין] אבל לשם תודה אחרת שלו כשרה

חטאת חלב לשם חטאת דם, לשם חטאת ע"ז כשרה [לחטאת]
מבוג ט: (לפי רבא לר"ש) - לשם חטאת נחשון, נזיר וכו' כשרה [זאת תורת החטאת - תורה אחת
לכולן], לרב - פסולה [עולות ניהו]

לשם חטאת דטומאת מקדש - ספק [דומה - כרת, אבל בא בעולה ויורד]
לרב אחא בריה דרבא לרבא - פסולה אפי' לשם חטאת דם [אותה לחטאת - לשם אותה חטאת]

חטאת בשינוי בעלים למי שמחוייב עולה, חטאת נזיר או מצורע כשרה [וכפר עליו - ולא על חבירו -
דומיא דידיה שמחוייב כפרה]

למי שאינו מחוייב כלום - פסולה [חטאת מכפרת עשה מקופיא למי שלא נדר עולה, וכו' ע חייב
"בעשה"]

ט: - למת כשרה [אין כפרה למתים]
למחוייב חטאת טומאת מקדש - ספק

רבה - שינוי בעלים לאחר מיתה כשרה [אין בעלים]
רב פנחס בד"ר אמי - יורש מביא אחרת [יורש הבעלים]

עולה הוי דורון אחר תשובה על מצות עשה

לשמה בפסח מעכב [למצוה - ועשית פסח, לעכב - זבח פסח הוא; למצוה - זאת התורה וכו' וביום
צוותו וכו' קרבניהם - היקש לשלמים, לעכב - ועשית ושאר עבודות הוקשו בשלמים]
שינוי בעלים [למצוה - ואמרתם זבח פסח - אם אינו ענין, לעכב - זבח פסח הוא, ושאר עבודות
הואיל וגלי גלי; למצוה - זאת התורה וכו' וביום צוותו, לעכב - זבח פסח]

לשמה בחטאת [שחיטה] [ושחט אותה לחטאת], קבלה [ולקח מדם החטאת], זריקה [וכפר עליו
מחטאתו], לעכב - ועשה את חטאתו [בנזיר], ועשה הכהן את החטאת [במצורע]; היקש
לשלמים מצוה והפסוקים לעכב]
שינוי בעלים [וכפר עליו ולא על חבירו - מחטאתו לעכב, ושאר עבודות מחטאתו דנזיר, וכפר על
המטהר - הנה (במצורע), היקש לשלמים - לא חלקת]
שאר חטאות לעכב [בנין אב מחטאת חלב, נזיר, מצורע]

פסח שלא בזמנו שלא לשמה הוי שלמים [מן הצאן - לזבח שלמים, וכל עקירה הוי שלמים [דוחין
לנאכלים לכהנים, לקדשים קלים כמותו], אם כבש, וזבחת פסח (לדבר הבא מן) צאן ובקר (1)
עברה זמנו ושנתו, (2) עברה רק זמנו, (3) לא עברה]

רש"י ז. - ט:

לרש"י לר' זירא - לר"ש עולה מכפרת על עובר על עשה אפי' לאחר שחיטה
פסח קודם לזמנו (רש"י פסחים - אף אחר זמנו לכו"ע) לשם פסח פסול לגמרי -
לרש"י בתוס' - לא חזי למילתיה, רש"י כאן - בין הערבים

כל לשון ייתור אינו לכלל ופרט

"שלמים מחמת פסח" - לרש"י - חגיגת י"ד, רש"י פסחים - תמורת פסח

גמ' י. - יא:

ר' יוחנן, ר"נ - מחשבין מעבודה לעבודה שלא לשמה (לפסול), לזבחי מתים לאסור בהנאה [כפיגול,
ק"ו משינוי בעלים דפוסל דוקא ע"מ לזרוק]
חוץ משחיטה לקבלה [פיגול, שינוי בעלים רק משחיטה לזריקה]
ר"ל, הו"א דרבה - אין מחשבין מעבודה לעבודה [רש"י - פיגול שאני דכך עיקר האיסור וזה דין באכילת
המזבח, הזורק את דם השלמים (מיותר)]

אף לר"א דוקא חטאת דמו למעלה מחוט משא"כ אשם [מה הצד מעולה וחטאת עוף, המחטא אותה - דוקא חטאת למעלה]

דם חיצון שנכנס לפנים -

ר"ע - פסול תמיד [נכלל], ר"א - חטאת ואשם [כחטאת כאשם],
חכמים - רק חטאת [אשם כשר - מה הצד מעולה ומנחת חוטא, דמָה - ולא של אחר (והיקש לאשם - לטעון סמיכה)]

ר' יוחנן - ר"א כיוסף בן חוני [הוא לשם אחרים פסול וכן להיפך]
רבה, לגי' דר"ת אף ר' יוחנן - ר"א חולק באחרים לשם חטאת דכשר ורק לשם פסח פסול [ק"ו מפסח דוקא שמותרו שלמים, כפסח לשמה שלא בזמנו, פסחים סב: - פסח הוא - בהוייתו]

ספק לפי שמעון אחי עזריה בשחט לשם קדושה יותר גבוה אי מרצינ ג"כ

רש"י יא.

בשאר ימות השנה קרבן לשם פסח לכו"ע כשרה

גמ' יא: - יד.

שחרית י"ד ניסן - פסח לשם שלמים - לר' יהושע כשר [כ"ג ניסן]
לבן בתירא פסול [ר' אלעזר - זמנו כל היום [בין ב' ערבים]; ר' יוחנן - הואיל ומקצת היום ראוי]
לר' יוחנן דשחרית י"ד פסול לשם שלמים וגם לשם פסח -
ר' אבהו - חייב להפריש אחר חצות שלא יהיה נדחה
אביי - הפרשה גם בבוקר [אין מחוסר זמן לכו ביום]
ר"פ - אפי' מאורתא [לילה לאו מחוסר זמן] [שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה - ויקדש ליל ח']

הפריש והורו ב"ד שמותר וחזרו - ר' יוחנן - נדחה קרבן זו מישראל

לשמך ושלא לשמן (לרש"י - בעבודה א', גמ' פסחים ס. - אולי שוחט ע"מ לזרוק שלא לשמה) פסול

לר"ש - הולכה שלא לשמה כשרה [רש"י - לא חשיב דאפשר לשחוט בצד המזבח]
ר' אלעזר - רק במקום שא"צ להלך (ריחק), רש"י למסקנא - ר"א כרבנן דר"ש

קבלה קיל מזריקה - אין מחשבת פיגול (לרש"י - שחט ע"מ לקבל למחר), בחוץ אין כרת, פסולין פטורין,
אין מחשבת שינוי בעלים

פיגול = מחשב בשעת עבודה המעכבת [ואם האכל יאכל וכו' לא ירצה - דומיא דזריקה]
על דבר אכילת אדם או מזבח [האכל יאכל]

מחשב בשעת טבילת אצבע דחטאת פנימית -

ר"י בד"ר חייא - פיגול [פיגול נלמד מריבוי לכל הזבחים - כ"א כענינו, נלמד משלמים - שדבר שמעכב מפגל (הוי הולכה)] אבל לא בחטאת חיצונית [נאמר רק בלשון ולקח]

נתינת קומץ בכלי דמי לקבלה

גמ' יד. - טו:

ר"ש - הולכה שלא לשמה כשרה [רש"י - לא חשיב] דאפשר לשחוט בצד המזבח
חוץ: מחטאת פנימית [ע"כ יש הולכה] [רש"י - לאו דרך ארץ לשחוט בהיכל],
סילוק בזיכין (אא"כ סובר כר"י דרצפת העזרה כמזבח, ואולם כהיכל, ופתח האולם כאולם,
והושטת יד בלי פסיעה ברגל לאו הולכה),
לגי' רש"י חטאת עוף ושוחט בצד המזבח [א"א לבטל "הולכתה" - הושטה (לשטמ"ק ברגל כשאפשר בהושטה)], ו"ג דכשרה [כולה צורך זריקה] ומחשבתו על הולכה

הולכה בור - לרב חסדא כשרה [ויזרקו הדם מידם], לרב ששת פסולה [שם רק עמדו],

רבה ורב יוסף - לרבנן פסולה [לרש"י - א"א לבטלה],

לר"ש כשרה [לאו עבודה - דאפשר לבטלה]

לר' אלעזר - אף לר"ש פסולה [רש"י - עבודה הוי, גמ' - ק"ו מהולכת אברים דלא מעכבא]

עולא א"ר יוחנן - הולכה בהושטת יד שלא ברגל לא שמה הולכה ופוסלת (רש"י - אפי' בזר)
וא"א לתקנה אא"כ ההושטה ריחקו ממזבח
ואיתותב - ויכול לתקנה ולחזור ולהוליך (אפי' היתה במחשבה הפוסלת או בזר (רש"י - חוץ משוחט
בצד המזבח וחטאת עוף דעיקר הולכתה בכך))

זר שהוליך - מח' בני ר' חייא ור' ינאי אם אפשר לתקן
כהן שהוליך והחזיר, והוליכו זר - ר' שימי ב"א - תלוי במח' הנ"ל אם אפשר לקלקל,
רבא - לכו"ע פסולה [דהוי לצורך]

רבא - לרבנן דר"א קבל דם ונתרחקו ממזבח, מחשבה פוסלת בכל ההילוך בחזרה; לברייתא דאביי אף
לר"א

רש"י יד. - יד:

אין פסול מחשבה בזיכין בהיכל - דכולו כשר לשלחן
שחיטה לאו עבודה - לרש"י - דכשרה בפסולים בכ"מ